

رویکرد پژوهش محوری در علوم تجربی

مؤلفین:

جواد اکرمی

فاطمه موسوی

www.ketab.ir

- سرشناسه : اکرمی، جواد، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور : رویکرد پژوهش محوری در علوم تجربی / مولفین جواد اکرمی، فاطمه موسوی.
مشخصات نشر : مشهد : انتشارات جالیز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۱۶۸ ص.
شابک : ۷۵۰۰۰۰-۸-۹۲۲-۲۶۳-۹۲۲-۹۷۸ : 978-622-263-922-8
وضعیت فهرست : فیبا
نویسی :
پادداشت :
موضوع : کتابنامه: ص. [۱۶۳] - ۱۶۸.
پروژه محوری در آموزش -- ایران
Project method in teaching -- Iran
علوم -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
Science -- Study and teaching (Elementary)
علوم -- راهنمای آموزشی (ابتدایی) -- فعالیت‌های فوق برنامه
Science -- Study and teaching (Elementary) -- Activity programs
علوم -- آزمایش‌ها -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
Science -- Experiments -- Study and teaching (Elementary)
مدرسه‌ها -- ایران -- برنامه‌های بهبود آموزش
School improvement programs -- Iran
شناسه افزوده : موسوی، فاطمه، ۱۳۶۲-
رده بندی کنگره : ۲۳/۱۰۳۷LB
رده بندی دیویی : ۳۶/۳۷۱
شماره کتابشناسی : ۱۴۰۰۷۶۰
ملی :
اطلاعات رکورد : فیبا
کتابشناسی :

رویکردهای پژوهش محوری در علوم تجربی

جواد اکرمی، فاطمه موسوی

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، زمستان ۱۴۰۰ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۶۸

قیمت: ۷۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳-۹۲۲-۸

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: سعید محمد مهدیزاده فیض آبادی

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۱۰	 مقدمه
۱۴	 برنامه درسی و آموزش
۲۰	 اهمیت پژوهش محوری
۲۴	 برنامه ی درسی
۲۵	 برنامه ی درسی آموزشی محور
۲۶	 برنامه درسی پژوهش محور
۲۶	 شیوه های آموزش علوم تجربی
۲۸	 مفهوم برنامه ی درسی
۳۱	 جمع بندی تعاریف ارائه شده از برنامه درسی
۳۴	 عناصر برنامه درسی
۳۷	 رویکردهای برنامه درسی
۳۸	 رویکرد علمی و فنی
۳۹	 رویکرد غیر علمی - غیر فنی
۴۰	 فلسفه ی زیربنایی رویکرد آموزش محوری و پژوهش محور
۴۲	 برنامه درسی آموزشی محور
۴۵	 عناصر برنامه ی درسی آموزش محور

اهداف.....	۴۵
محتوا.....	۴۶
روش.....	۴۶
ارزشیابی.....	۴۶
الگوی های رویکرد آموزش محور.....	۴۷
مهمترین شیوه های تدریس در رویکرد آموزش محور.....	۴۷
الگوی مهارت آموزی.....	۴۷
مراحل الگوی مهارت آموزی.....	۴۸
مهمترین شیوه تدریس الگوی مهارت آموزی در رویکرد آموزش محور.....	۵۰
روش تدریس نمایشی.....	۵۰
مراحل اجرای روش نمایشی.....	۵۱
الگوی پیش سازماندهنده.....	۵۲
اصول اساسی الگوی پیش سازمان دهنده.....	۵۳
مهمترین شیوه تدریس الگوی پیش سازماندهنده در رویکرد آموزش محور.....	۵۵
روش تدریس سخنرانی.....	۵۵
مراحل اجرای روش سخنرانی.....	۵۵
برنامه درسی پژوهش محور.....	۵۶

۶۰	عناصر برنامه درسی پژوهش محور.....
۶۴	مراحل و فرایند پژوهش محوری.....
۶۶	مهارت‌های برنامه ی درسی پژوهش محور.....
۶۹	الگوی برنامه درسی پژوهش محور.....
۶۹	الگوی کاوشگری.....
۷۱	ساختار الگوی کاوشگری.....
۷۴	مراحل اجرای الگوی کاوشگری.....
۷۷	مهمترین شیوه های تدریس، در الگوی کاوشگری.....
۷۷	روش اکتشافی.....
۷۹	مراحل روش تدریس اکتشافی.....
۸۲	روش آزمایشگاهی.....
۸۴	مراحل اجرای روش تدریس آزمایشگاهی.....
۸۶	محاسن روش تدریس آزمایشگاهی.....
۸۶	محدودیت‌های روش تدریس آزمایشگاهی.....
۸۷	تمهید مقدمات در برنامه درسی علوم به شیوه پژوهش محور.....
۹۲	برنامه درسی علوم.....
۹۷	رویکرد برنامه ی درسی علوم در دوره ی ابتدایی.....

یکی از مسایل مهم و اساسی نظامهای آموزشی، برنامه های درسی می باشد. برنامه درسی در واقع هسته ی مرکزی فعالیتهای آموزشی را تشکیل می دهند؛ یکی از عناصر اصلی برنامه ی درسی شیوه ی آموزش است. بنابراین، در کشورهایی که نظام آموزشی آنها متمرکز می باشد تهیه و تدوین و اجرای برنامه های درسی جایگاه بالایی دارد. با توجه به اینکه نظام آموزشی کشور ما متمرکز می باشد و کلیه ی اهداف و برنامه ها از مرکز تعیین می گردد، این اهمیت بیشتر احساس می شود. بنابراین برنامه ریزان درسی بر این تلاشند که بهترین و مؤثرترین برنامه ی درسی را برای پرورش نسل آینده انتخاب نمایند. از آن جایی که انتقال صرف دانش و اطلاعات به کودکان به تنهایی برای رویارویی با عصر پیشرفت و تکنولوژی کافی نیست، بنابراین مهمترین وظیفه و نقش آموزش در مدارس باید یادگیری و پرورش مهارتهایی باشد که افراد را برای حل مسایل و کشف مجهولات زندگی آماده سازد (اسماعیلی، ۱۳۸۱، ص ۲).

امروزه انسان در پرتو تکنولوژی هر لحظه بر اطلاعات و یافته های خود می افزاید؛ به این دلیل یافته های دیروز در موزه ی کهنه جات امروزه نمایش گذاشته می شود. در چنین وضعیتی برنامه ی درسی به شیوه ی آموزش محور نمی تواند تمامی اطلاعات مورد نیاز را فقط از طریق کتب درسی به دانش آموزان منتقل کند. حقیقت امر آن است که نه چنین امکانی وجود دارد و نه ضرورتی. امروزه بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت بر این باورند که به جای تأکید

براطلاعات و حقایق وارائه آنها، باید شیوه ی یادگیری را به دانش آموزان آموخت و آنان را به مهارتها و تواناییهایی مجهز کرد که بتوانند دائما نیازهای اطلاعاتی خود را برطرف سازند، تحقق چنین امری فقط در سایه ی برنامه ی درسی به شیوه ی فعال و پژوهشی امکان دارد؛ همانطور که آیزنر می گوید "یادگیرندگان در صحنه ی واقعی زندگی با برنامه های درسی تعریف شده و یکسانی برخورد نمی کنند" بنابراین وظیفه ی معلمان، پرورش توانایی حل مسایل و مشکلات زندگی واقعی در بچه ها می باشد. با چنین برداشتی معلمان باید با درگیر کردن دانش آموزان در مسایل و موضوعات مختلف روحیه ی برخورد با مشکلات و نحوه ی حل آنها را در آنان پرورش دهند. اگر هدف اساسی تعلیم و تربیت، پرورش انسانهایی آزاد، مستقل، صاحب اندیشه و روحیه ی علمی باشد، انسانهایی که دارای تفکر انتقادی و استقلال عقلانی باشند، نمی توان با استفاده از شیوه هایی که روحیه ی انفعال فکری و پدیرای تسلیم را در شاگردان پرورش می دهند به نتیجه ی مطلوب نایل شد (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۹، ص ۱۵۳).

از آنجایی که آموزش و پرورش یکی از زیر ساختهای اصلی هر جامعه ای جهت رشد، توسعه و پیشرفت شهروندان محسوب می شود. اگر بپذیریم که علوم در تعیین جایگاه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی یک جامعه نقش مؤثری دارد، آنگاه به اهمیت آموزش علوم و نیز لزوم همگانی کردن آن بیشتر پی می بریم. آموزش علوم و فناوری یکی از پایه های اساسی آموزش و پرورش است که تأثیر مستقیم آن در توسعه ی فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی

یک جامعه به خوبی مشخص شده است. از مهمترین دست آوردهای علوم در مدارس، آموزش مهارت‌های تحقیق در فضای آموزشی کاوشگرانه و پرورش شهروندانی است که دارای آگاهی‌های لازم بوده تا بتوانند منطقی فکر کرده و آگاهانه تصمیم بگیرند (هارلن، به نقل از عسگری، ۱۳۸۷، ص ۲).

در حال حاضر شیوه‌های آموزش علوم در بسیاری از کشورها مطابق نیازهای جوامع آنان متحول گردیده است، فقدان کارآمدی شیوه‌های سنتی علم آموزی در پاسخگویی به نیازهای دنیای کنونی حداقل در بحث‌های نظری مورد تأیید همگان قرار گرفته است، به این ترتیب این دیدگاه مطرح می‌شود که مدارس با استمرار استفاده از روشها و برنامه‌های معمول، هرگز قادر به هماهنگ نمودن دانش و اطلاعات فراگیران با تغییر و تحولات فزاینده‌ی جهان امروز نخواهند بود. از آنجایی که یکی از اهداف مهم آموزش عمومی در هر کشوری پرورش شهروندانی کنجکاو، پرسشگر و دارای سواد علمی، فناورانه است. طرح آموزش علوم چند سالی است که وارد نظام آموزش عمومی شده است (عسگری، ۱۳۸۷، ص ۳). بررسی سیر تحول اهداف برنامه‌ی درسی علوم در مدارس کشور نشان می‌دهد که در برنامه‌ریزی‌های درسی تغییر و تحولاتی صورت گرفته ولی با توجه به تمرکز نظام آموزشی کشور و اقتدار معلم در اجرای برنامه‌های درسی و عدم توجه به علایق و نیازهای دانش‌آموزان در کلاسهای درس و ارزشیابی از دانش و اطلاعاتی که معلم در اختیار آنان قرار می‌دهد و با توجه به پژوهشهای

انجام شده، فاصله ی زیادی میان اهداف و شیوه های اجرا وجود داشته، در وضعیت کنونی اغلب دانش آموزان ما فاقد مهارت‌ها و نگرش‌های ضروری هستند به عبارت دیگر برنامه ی درسی علوم در عمل نتوانسته است به هدف اصلی خود یعنی یادگیری مادام العمر و سواد علمی - فناورانه برسد. بنابراین لازم است در آموزش علوم برای کودکان، شیوه ای اتخاذ گردد که ذهن دانش آموزان همانند ظرف‌هایی خالی، که در انتظار پر شدن از دانش و معلومات است فرض نگردد و معلم در فرآیند یاددهی - یادگیری، همواره راهنمای دانش آموزان خود در حل مسایل بوده، و با توجه به توانایی و پیشرفتهای خودشان در طول زمان یادگیری و در مقایسه با خودشان نه در مقایسه با دیگران ارزشیابی به عمل آورده و باعث تقویت و رضایت خاطر آنان شود.